

Muiderman ontmaskert de herinnering

Door Casper Postmaa

De Haagse schrijver Hans Muiderman is onderzoeker van de herinnering, geen recensie verzuimt dat te vermelden, en ook de flaptekst van zijn nieuwste boek 'De lunchroom' laat niet na daarop te wijzen. Dat stemt tot nadenken nog voordat je de eerste letter van deze korte roman hebt gelezen. Want wat is er bijzonder aan, zijn de meeste boeken niet geschreven om het verleden te verteren?

Maar ook deze novelle bewijst weer dat Muiderman verder gaat. Hij ontleeft wat de herinnering met ons leven doet en vertelt hoe gebeurtenissen die in de kinderjaren gecompri-meerd in ons geheugen zijn opgeslagen, weer in volle glorie revoorschijn komen dankzij een enkele prikkeling. De vraag is natuurlijk hoe betrouwbaar zo'n flashback is als die zich plotseling in het heden aandient. Kan het zijn dat elke terugblik al bij voorbaat is ingekleurd om te voldoen aan de opvatting die we van ons eigen verleden hebben?

Muiderman geeft daar op bijzondere wijze antwoord op door een verhaal te vertellen dat tot geen andere conclusie kan leiden dan dat de herinnering het aflegt tegen de maakte feiten. Hij doet dat door de lezer stap voor stap mee te nemen in de geheugenexercities van Freek, de hoofdpersoon, die in een Haagse lunchroom – ze serveren er een broodje Alicante, dus wie het weet mag het zeggen – korte notities maakt over zijn eigen verleden: hij doet dat heel precies, elk barsje in het vinyl van de trap, elke bolling van een plint legt hij vast en hij beschrijft die details bovendien vanuit verschillende gezichtspunten. Kortom, Freek neemt zijn eigen 'À la recherche du temps perdu' uitermate serieus en als lezer ga je daardoor steeds meer in het herinneringsproject geloven. En juist als je je begint af te vragen wat eigenlijk de zin is van die nauwgezette inventarisatie, ontvouwt het verhaal zich.

Geruststellend

'De lunchroom' is niet alleen de geschiedenis van mensen, maar ook die van een huis, hún huis, dicht bij de duinen, en

Hans Muiderman. | Foto: PR

als ook nog eens terloops wordt ingefluisterd dat de meestal afwezige vader 's avonds zijn joodse gebeden prevelt, denk je als lezer een klassiek Joods ondergangsdrama te zijn binnengelopen. Op de een of andere manier is dat geruststellend, een nieuw, eigenzinnig verhaal, maar een oud en bekend thema. Er heerst bij tijd en wijle emotionele chaos in het huis, huisgenoten verdwijnen en keren na lange tijd weer terug zonder een verklaring te geven voor hun afwezigheid, en Freek ziet het allemaal hulpeloos aan met als enige bondgenoot zijn soevereine grootvader. Samen redden ze het wel, totdat de oude man overlijdt en Freek in het verleden gaat graven.

Zo neemt Muiderman je mee op het misleidende spoor dat hij heeft uitgezet waarbij de lezer, steeds minder zeker van zijn zaak, op de tast meeloopt. Als de apotheose zich aandient, doet de herinnering als onbetrouwbare reisgenoot nog steeds zijn werk. Freek weet niet dat hij al die tijd

'Plotseling veranderen zijn herinneringen aan dezelfde mensen'

een dwaallicht heeft gevolgd en de lezer evenmin, want eigen waarneming en precies omschreven feiten waren toch uitgangspunt. Maar wat als je niet alle feiten kent en achter het behang en boven de vochtplekken in het plafond een andere werkelijkheid schuilgaat, hoe reageert ons geheugen dan? Freek ondergaat het aan den lijve, plotseling veranderen zijn herinneringen aan dezelfde mensen. Een meesterlijke vertelling.

| Ontwerp omslag: Els Kort

Hans Muiderman, 'De lunchroom'. Uitgever: In de Knipscheer. Prijs: € 16,50.